

รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

A Model for the Management of Public-Minded Activities in the Schools under the Secondary Education Area Offices

บุญเรือง กันกรด¹, เทียมจันทร์ ปานิชย์สินไชย², สมบัติ นพรัก³, สำราญ มีแจ้ง⁴

Boonruang Kankod, Teamjan Parnichparinchai, Sombat Nopparak, Samrang Meejang

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้วยการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบ และสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 5 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยการยกร่างรูปแบบ และตรวจสอบรูปแบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยการอภิปรายกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบจำนวน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่สร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิมี 4 องค์ประกอบ คือ **องค์ประกอบที่ 1** นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) คณะกรรมการ การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) แผนพัฒนาสถานศึกษา กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ **องค์ประกอบที่ 2** วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเองเน้นคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์ ครอบคลุม ชุมชน โรงเรียน 3) ส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือ กิจกรรมจิตสาธารณะกับสถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐและเอกชน **องค์ประกอบที่ 3** ขอบข่ายการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรม 5 ประเภท คือ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมการรณรงค์ 3) กิจกรรมการช่วยทำงานเพื่อสังคม 4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) กิจกรรมการให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม **องค์ประกอบที่ 4** กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 45 องค์ประกอบย่อย

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่ามีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

¹ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยพะเยา

⁴ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Abstract

This research was intended to develop a model for the management of public-minded activities in the school under the Office of Secondary Education Service Area. The research followed 3 steps: First, studying state of the management of public-minded activities by exploring the opinions of the administrators and teachers in charge and interviewing the administrators of 5 selected benchmark schools for management of public-minded activities; second, drafting a model for the management of public-minded activities, by using the results from step-one research. The validation of the drafted model was made through group-discussion among 9 experts; third, evaluating the feasibility and usefulness of the constructed model by exploring the opinions of the school directors and teachers involved.

This is the research finding The constructed model for management of public – minded activities in the school, validated for its appropriateness by the experts, consists of 4 components: **component 1:** policy for the management of public – minded activities with 3 associated guideline activities: 1) Setting policy, vision, mission, goals of the management of activities for developing students, 2) Committee of the management of the management of activities for developing students, 3) school development plans on guidance activities, student activities, activities for social and public benefits, **component 2:** Objectives for the management of public – minded activities with 4 associated activities: 1) promoting management of the activities, initiated by students analytic and creative thinking. 2) promoting the management of teaching learning activities to cultivate in the learners the spirit of behaving beneficial to families, communities, and schools. 3) promoting the cultivation of the awareness in self – conducting behavior beneficial to folkways, customs and culture, continuously 4 promoting the establishment of cooperation networks for public – minded activities among schools and external agencies of government and private sectors, **component 3:** scope of the management of public – minded activities covers 5 categories: 1) Activities for developing learners 2) Activities for campaigning of public – minded awareness 3) Activities for public services 4) Activities for alleviating the sufferings of the victims of natural disasters 5) Activities for encouraging those who sacrificed for society. **Component 4:** process of the management of public – minded activities with 45 associated activities.

The evaluation of the constructed model for the management of public – minded activities in the school yielded the results at the highest level of feasibility and usefulness.

ความเป็นมาของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก พบว่า ปัญหาที่ต้องเร่งพัฒนา คือ 1) คุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 2) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ 3) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 4) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งการคิดวิเคราะห์และการแสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่องจากสภาพปัญหา

ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดยกำหนดเป้าหมายว่า ภายในปี 2561คนไทยยุคใหม่จะคุณลักษณะสำคัญ 1) สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต 2) มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมสามารถทำงานกลุ่ม 4) มีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสำนึก

และความภูมิใจในความเป็นไทยยืดยาว การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจึงเกี่ยกับการทุจริตและต่อต้านการซื้อขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก (ถวัลย์ มาศจรัส, 2553, หน้า 48-49) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างหนึ่งแต่ยังไม่กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างชัดเจนในขณะที่ยังขาดจิตสาธารณะของบุคคลในสังคมไทย ซึ่งการขาดจิตสาธารณะและการขาดจิตสาธารณะทำให้เกิดจิตสาธารณะ และความรับผิดชอบต่อสังคม (ฉันทนา จันทรรุ่ง, 2554, หน้า 88) อีกทั้งโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งกระแสความเจริญนี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยทำให้เกิดการปรับตัว มีการแข่งขัน เอาดีเอาเปรียบซึ่งกันและกันมีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมขาดสมดุลทั้งทางจิตใจ และวัตถุโดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจมากขึ้นทุกขณะและมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม การสร้างให้คนในชาติจำเป็นอย่างเร่งด่วน เพื่อปลูกจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรม การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศลและมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดีไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคลสังคม วัฒนธรรมประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 1)

สภาพสังคมไทยปรากฏหลักฐานเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางวัตถุอย่างเห็นได้ชัดแต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืนนอกจากนั้นการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจเป็นที่มาของปัญหาทางสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เช่น ปัญหายาเสพติดอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวงปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเสื่อมโทรม โสเภณีเด็กการใช้

แรงงานเด็ก การละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหามลภาวะ ปัญหาการจราจร และอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพทั้งทางกาย และจิตใจเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางจิตใจทั้งสิ้น (ทิศนา แคมมณี, 2545, หน้า 1-2) ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากด้วยกระแสของคลื่นลูกที่สามและสี่ที่โหมกระหน่ำอย่างไ้แรงด้าน ทำให้สังคมไทยได้กลายเป็นสังคมคาบูกคาบดอกจะเป็นสังคมอุตสาหกรรม ก็ไม่ใช่สังคมเกษตรกรรมก็ไม่เชิงมีหน้าชาคนไทยยังมิได้เตรียมตัวเตรียมใจเพียงพอที่จะสามารถ รับกระแสข่าวสารที่ถาโถมปนเป ทั้งที่เป็นสาระความรู้ การโฆษณาชวนเชื่อ และการครอบงำจิตใจที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง สังคมไทยมิได้ถูกรุกรานโดยแนวคิดวัตถุนิยม และบริโภคนิยมเท่านั้นหากแต่วิถีชีวิตไทยที่มีครอบครัวอบอุ่นชุมชนที่เอื้ออาทรต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ก็กลับกลายเป็นความแตกแยกแก่งแย่งแข่งขัน ชีวิตคนเริ่มเครียด ชุมชนอ่อนแอ สังคมขาดความสงบสุข ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานของประเทศพัฒนาไปรวดเร็วแต่โครงสร้าง พื้นฐานของคนกลับล้าหลังและถอยหลังไปสู่ความป่าเถื่อนอย่างน่ากลัว (สมุน อมรวิวัฒน์, 2549, หน้า 1)

จากสาระสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรม จิตสาธารณะ เป็นตัวแปรที่มีแง่มุมควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง และจากการศึกษาพบงานวิจัยรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ยังมีน้อยผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ เพื่อนำรูปแบบที่ได้มาประยุกต์ใช้พัฒนาระบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิต
สาธารณะในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน
ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรม
จิตสาธารณะในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจสภาพการจัดกิจกรรมจิต
สาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู
ผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในเขตพื้นที่
การศึกษาเขตมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ตอนล่าง 5 เขต
พื้นที่การศึกษาได้ทั้งสิ้น 536 คน จำแนกเป็น
ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 268 คน และครู
ผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 268
คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินการ
จัดกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา ของสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการ
จัดกิจกรรมจิตสาธารณะ (Best Practices) กลุ่มผู้ให้
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาใน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี
ในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ (Best Practices) ปี
การศึกษา 2554-2555 ในภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 5
คน ใน 5 โรงเรียน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และเอกสารประกอบการ
สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และ
สรุปอุปนัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหาร
กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างรูปแบบการบริหาร
กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 ยกร่าง
รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียนเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยนำผลจากการวิเคราะห์
ข้อมูลการสำรวจที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ระดับมาก คือ ตั้งแต่
3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00 ขึ้นไป
รวมถึงผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์มาประกอบการ
ยกร่างรูปแบบ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ
พิจารณา จากนั้นปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหาร
กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา การตรวจสอบรูปแบบการบริหารกิจกรรม
จิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ใช้วิธีประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ใช้วิธีเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Selection) เพื่อตรวจสอบความ
เหมาะสมสอดคล้องของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิต
สาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบบันทึก
ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น
ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
และสรุปอุปนัย และปรับปรุงร่างรูปแบบการบริหาร
กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา ตามข้อสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
ให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ และ
ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิต
สาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู
ผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 5 เขต จำนวน
268 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random
sampling) ประเมินขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง
Yamane คลาดเคลื่อน 5% ได้จำนวน 130 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความ
คิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ และความเป็น
ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะใน
โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในการนำรูปแบบ
ไปใช้ในการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของรูปแบบกิจกรรมสาธารณะในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน

1.1 ผลสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการด้านลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมโดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นจัดให้แสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาผลงานของผู้เรียนและคณะครูในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ จัดสรรงบประมาณและระดมทรัพยากรจากองค์กรภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะมีการจัดตั้งคณะกรรมการจากในโรงเรียนและชุมชนเพื่อตรวจสอบกิจกรรมจิตสาธารณะมีการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะด้านการฝึกการแก้ปัญหาและตัดสินใจในฐานะที่อาจจะต้องเป็นผู้นำกลุ่มในอนาคต ผลสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีการดำเนินการจัดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นฝึกให้นักเรียนจัดระบบความคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้กราฟฟิกแผนภูมิฯ นักเรียนรายงานผลของการอาสาสมัครช่วยเหลือผู้พิการ คนชรา ผู้เจ็บป่วยในโรงพยาบาล นักเรียนรายงานการทำความดีเพื่อผู้อื่นและสังคมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ สภาพการดำเนินการด้านการประเมินกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีการประเมินกิจกรรมจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมากยกเว้นมีระบบการตรวจสอบและประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยหาแนวทางที่หลากหลายในการนิเทศการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีการใช้ข้อมูลจากชุมชน เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามีดังนี้ การสัมภาษณ์ผู้บริหาร แนวทางการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็น (Best Practice) พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันด้านลักษณะการจัดกิจกรรมจิต

สาธารณะ การดำเนินการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะการประเมินกิจกรรมจิตสาธารณะ มีดังนี้ การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา มีแนวทาง 1) กำหนดนโยบาย 2) แต่งตั้งคณะกรรมการ 3) ประชุมชี้แจงคณะทำงาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง 4) สำรวจหาความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น 5) การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ 6) วางแผนการดำเนินงาน 7) กำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรม 8) กิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตน 9) กิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม 10) การประเมินผลกิจกรรม การนำผลการประเมินปรับปรุงพัฒนางาน แนวทางในการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนควรมีกิจกรรม 1) กิจกรรมพัฒนาโรงเรียน 2) ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการดูแลตนเอง 3) กิจกรรมดูแลความสะอาดบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ 4) การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี 5) การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมทุกประเภทควรเป็นโดยความสมัครใจของผู้เรียน 2) จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชู นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนที่เป็นแบบอย่างด้านจิตสาธารณะ 3) กรณีผู้เรียนไม่ผ่านกิจกรรมให้เป็นหน้าที่ครูหรือผู้รับผิดชอบที่จะต้องซ่อมเสริม โดยให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมจนครบตามเวลาที่ขาดกิจกรรมนั้น

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า

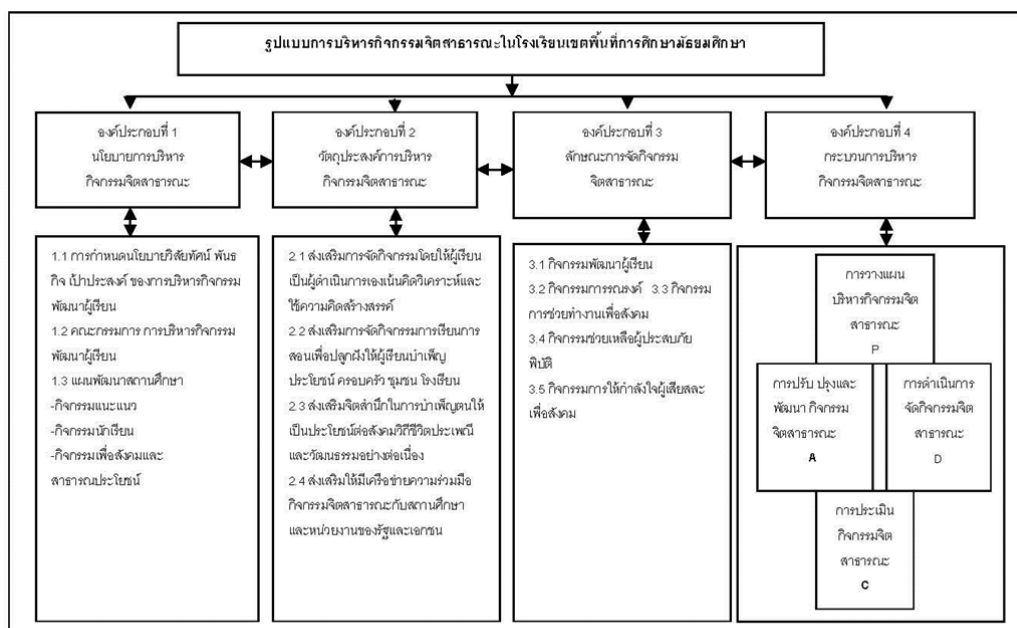
2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำผลการวิจัยจากขั้นที่ 1 สำรวจสภาพการปฏิบัติรวมถึงผลการสังเคราะห์ การสัมภาษณ์มาประกอบการยกร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้รูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 3) ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 4) กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ

2.2 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น องค์ประกอบลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะพบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์ ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากที่สุด ความ

เหมาะสมของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น กิจกรรมการให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม เช่น ผู้ยากไร้ หรือผู้ถูกทอดทิ้ง ผู้ป่วยในโรงพยาบาลอยู่ในระดับมาก ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นองค์ประกอบลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด สรุปผลการวิจัยได้รูปแบบการบริหารกิจกรรมในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังภาพ 1

ภาพ แสดงรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นแผนพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคม

และสาธารณประโยชน์ ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบด้านลักษณะการจัดกิจกรรม

จิตสาธารณะมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรม การรณรงค์ เช่น การรณรงค์ให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การ รณรงค์ยาเสพติดมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มาก ที่สุด องค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ ในระดับมาก ยกเว้นกิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม การประเมินผล ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะกับ สถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐและเอกชน มีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นจัดให้มีการ วางแผนกำกับติดตามกิจกรรมจิตสาธารณะตามสภาพ จริงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะเป็นเรื่องของครูทุกคน ต้องร่วมมือกันปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียนโดยการสอดแทรก เข้าไปรายวิชาจัดคณะกรรมการชั้นเรียน และสภานักเรียน กิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม จัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามความต้องการ โดยมีครูที่ปรึกษา กิจกรรม เช่น รวมกลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม พัฒนาชุมชนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรม การรณรงค์ เช่น การรณรงค์ให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การ รณรงค์ยาเสพติด ประเมินผลกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนมี ส่วนร่วมในคณะกรรมการชั้นเรียน และสภานักเรียน ประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี-ยุว กษัตริย์ หรือกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ที่ ฝึกให้นักเรียน มี จิตสาธารณะ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มาก ที่สุด

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการ บริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ดำเนินการของรูปแบบการบริหารกิจกรรม จิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปรากฏผลดังนี้

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนิน การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการ ดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญใน การสร้างให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มี จิตสาธารณะโรงเรียน จึงมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ดำเนินการ ตรวจสอบ ประเมินเป็นระยะการดำเนินการจัดกิจกรรม จิตสาธารณะ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 3) ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 4) กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะทั้งนี้เพื่อให้เกิด แนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมจิตสาธารณะใน โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับมติ ครุไชยศรี (2550) ได้วิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมจรวัดวิทยาสัย จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า 1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่ากิจกรรมลูกเสือและกิจกรรม แขนงถูกบรรจุอยู่ในงานกิจการนักเรียน ส่วนกิจกรรม เสริมหลักสูตรไม่ได้กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร โดยกระบวนการจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและ ชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 2) แนวทาง ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ แผนการจัดกิจกรรม ความมีลักษณะยืดหยุ่นได้ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ มีการนำเสนอผลงานกิจกรรมของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ เพิ่มขึ้น

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับ สภาพ การดำเนินการกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้อง กันในองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 3) ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 4) กระบวน การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 7- 55) หลักการบริหารกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน มีหลักการสำคัญ ดังนี้ 1) มีเป้าหมายของการจัด กิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุก คน 2) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบ ด้าน เต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ 3) เป็น กิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้อง กับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรม อย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ 4) เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดย

เปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชน ชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการ กิจกรรม เมื่อวิเคราะห์หลักการบริหารกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนทั้ง 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและครูควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญดังกล่าว

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ ในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ผลการยกย่องรูปแบบการบริหาร กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำผลการวิจัยจากขั้นที่ 1 สำนวณ สภาพการปฏิบัติรวมถึงผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ มาประกอบการยกย่องรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มี 4 องค์ประกอบ คือ **องค์ประกอบที่ 1** นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของการบริหาร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) คณะกรรมการ การบริหาร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) แผนพัฒนาสถานศึกษา- กิจกรรมแนะแนว-กิจกรรมนักเรียน-กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ **องค์ประกอบที่ 2** วัตถุประสงค์ การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเองเน้นคิดวิเคราะห์และใช้ความคิด สร้างสรรค์ 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์ ครอบคลุม ชุมชน โรงเรียน 3) ส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรม อย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายความร่วมมือ กิจกรรมจิตสาธารณะกับสถานศึกษาและหน่วยงานของ รัฐและเอกชน **องค์ประกอบที่ 3** ขอบข่ายการจัด กิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่ง ครอบคลุมกิจกรรม 5 ประเภท คือ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) กิจกรรมการ อนุรักษ์ 3) กิจกรรมการช่วยทำงานเพื่อสังคม 4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) กิจกรรมการให้ กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม **องค์ประกอบที่ 4** กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมี 45 องค์ประกอบย่อย

2.2 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหาร กิจกรรมจิตสาธารณะ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น องค์ประกอบลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 3) ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 4) กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้อง กับโฉมฉาย กาศโอสถ (2554, หน้า 91-93) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมใน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงาน 2) ประชุมชี้แจงคณะทำงาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง 3) สำรวจความต้องการที่จำเป็นของ สถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น ผู้เรียน 4) วิเคราะห์ข้อมูล (SWOT Analysis) สภาพปัญหาความต้องการที่จำเป็น 5) วางแผนการจัดทำกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน 6) ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน 7) นิเทศติดตามและประเมิน 8) สรุปผลการปฏิบัติงาน 9) ปรับปรุงแก้ไข

2.3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมร่าง รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิต สาธารณะ 3) ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 4) กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ได้ผ่านการ พัฒนา ข้อเสนอแนะและประเมินความเหมาะสมโดย ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ความเหมาะสมและสัมพันธ์กัน ในโครงสร้างของรูปแบบ จึงทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม และสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา ปะโคทอง (2547) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียน กันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีรูปแบบที่เป็น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้น

พื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น 5 ประการ 1) การระดมความคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมลงมือทำ 4) การร่วมติดตามประเมินผล 5) การรับประโยชน์ร่วมกัน และสอดคล้องกับฉันทนา กลุ่มจิต และคณะ (2547) ได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัย พบว่า ขั้นตอนและกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน 2) การบริหารจัดการ 3) การประเมินผล 4) ปัจจัยเกื้อหนุน 5) การพัฒนาตนเองของครู โดยองค์ประกอบที่มีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวางแผน การพัฒนาตนเองของครู และการบริหารจัดการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ปัจจัยเกื้อหนุนและการประเมินผล ซึ่งข้อค้นพบในแต่ละองค์ประกอบชี้ให้เห็นขั้นตอนและ/หรือกระบวนการกับเคล็ดลับ โดยสรุปว่าการทำงานทุกขั้นตอนและองค์ประกอบจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 3) ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 4) กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ ได้ผ่านการพัฒนาตามข้อเสนอแนะและประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ความเหมาะสมและสัมพันธ์กันในโครงสร้างของรูปแบบจึงมีความถูกต้องสมบูรณ์ ส่งผลให้หากนำไปใช้ในโรงเรียนมีโอกาสเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ และอาจเนื่องด้วยมีความสอดคล้องกับบริบทในโรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษาที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เพื่อนร่วมอาชีพ และต้องรู้จักที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา รอดเรืองคุณ (2546) ได้วิจัยเรื่องการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ของผู้บริหารโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารโรงเรียน ด้านกิจกรรมแนะแนว ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกบทบาท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุด ได้แก่ การกำหนดนโยบาย เป้าหมายและการประชุมชี้แจงแก่บุคลากร จัดให้มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสัมมนา อบรมด้านกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกบทบาท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุด ได้แก่ การจัดทำแผนกิจกรรมประจำปีโดยให้ครูมีส่วนร่วม ให้มีการสังเกตการสอน จัดกิจกรรมตามสภาพจริง จัดสรรงบประมาณสำหรับใช้จ่าย กำหนดให้ครูรายงานผลหลังปฏิบัติกิจกรรม ด้านกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกบทบาท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุด ได้แก่ กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ ประชุม อบรมครูให้มีความรู้ ทักษะในการจัดกิจกรรม มีการประกาศยกย่องชมเชย ให้กำลังใจครูและนักเรียนที่ทำคุณประโยชน์ ประสบความสำเร็จในการประกวดหรือแข่งขัน จัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะๆ ตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ (Planning : P) การดำเนินการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ (Doing : D) การประเมินกิจกรรมจิตสาธารณะ (Checking : C) และการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมจิตสาธารณะ (Acting : A)

1.2 ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงคณะทำงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนไปใช้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

1.3 ควรให้ความสำคัญ/ร่วมวางแผนและติดตามกำกับให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ สร้างแรงบันดาลใจพัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจมีส่วนร่วม เห็นคุณค่าของรูปแบบการบริหาร

กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนไปใช้ในการบริหารจัดการ

1.4 ควรมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในการบริหาร กิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนอย่างชัดเจน พร้อมทั้ง ใช้คู่มือการปฏิบัติเป็นแนวทาง ซึ่งอาจปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัย เกี่ยวกับการนำรูปแบบ การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะที่พัฒนา ไปใช้ในการ บริหารกิจกรรมสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการ บริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนในสถานศึกษา แต่ละขนาดที่มีความพร้อมด้านปัจจัยสนับสนุนภายใน และภายนอกที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- จินณวัตร ปะโคทั้ง. (2547). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่นโรงเรียนก้นถารมณั จังหวัดศรีสะเกษ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- จินตนา รอดเรืองคุณ. (2546). *การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหารโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉันทนา กล่อมจิต กิ่งฟ้า สีนธวัช สายชล สิงห์สุวรรณ และเพ็ญประภา ชูกระเดื่อง. (2547). *รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, ปีที่ 29 ฉบับที่ 2.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2554). *ผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2554, หน้า 88.
- โณณาย กาศโอสถ. (2554). *รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ : วี พรินท์ (1991) จำกัด
- ถวัลย์ มาตจรัส. (2553). *คู่มือการจัดทำผลงานทางวิชาการตามรายวิชาพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ ฯ : ธารอักษร.
- ทิตนา แหมมณี. (2545). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สริมสินปริเพรส ซิมเท็ม.
- มณี ครไยศรี. (2550). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่: ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2549). *บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.